

รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

A Knowledge Management Model Towards Learning Organization of the Schools under the Foundation of the Church of Christ in Thailand

นฤมล สายะบุตร และ รองศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ คุณารักษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ(1) ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (2) นำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ (3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (4) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยสอบถามผู้บริหาร และครู จำนวน 341 คน และสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม ทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จำนวน 1 โรงเรียน และศึกษาผลการทดลองใช้จากการประชุมผู้บริหารและครูที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของผู้บริหาร และครู จำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับการปฏิบัติในสิ่งที่แสดงถึงลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ จำนวน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างความรู้ การจัดการความรู้ ให้เป็นระบบ การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ การถ่ายโอนและนำความรู้ไปใช้ การค้นหาความรู้ การประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ การแสวงหาความรู้ การจัดเก็บและสืบค้นความรู้ (3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูให้ความร่วมมือในการทดลองใช้รูปแบบเป็นอย่างดี ครูได้เรียนรู้แนวทาง วิธีการจัดการความรู้ และมีความเข้าใจว่าการดำเนินงานในด้านการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันกับงานที่ทำไม่ได้แยกจากกัน จึงไม่เป็นการเพิ่มภาระงานและ (4) ผลการประเมินรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, โรงเรียนสังกัดสภาคริสตจักร, องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

The main purpose of this research was to propose a “Knowledge Management Model towards Learning Organization at the Schools under the Foundation of the Church of Christ in Thailand”. The four objectives were to (1) to study the learning organization, (2) to present a model towards the learning organization, (3) to study the result of applying a knowledge management model and, (4) to evaluate a knowledge management model that had been applied 341. The data were collected from teachers and school administrators and the model developed according to the 2nd objective was applied accordingly. A total of 30 participants composed of school administrators and teachers attended the meetings and summarized the experimental results. The research findings were as follows: (1) the levels of practice in learning organization in the schools were at high level; (2) the knowledge management model of the schools had 8 factors namely knowledge creation, knowledge organization, knowledge sharing, knowledge transfer and utilization, knowledge identification, knowledge codification and refinement, knowledge acquisition, knowledge storage and retrieval; (3) the application of the model had created awareness among the participants on the management and understanding of the knowledge management performance which developed in them positive attitude towards the work resulting to no increase in workload; (4) the overall opinion on the evaluation of the model was at high level.

Keyword: learning organization, knowledge management, Schools under the Foundation of the Church of Christ

ความนำ

การจัดการความรู้ (knowledge management) เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาองค์กร เป็นวิธีที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร กับครู ครูกับครู ครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน รวมถึงบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ทั้งนี้การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการปฏิบัติที่กลมกลืนกับเนื้องานประจำ โดยไม่แยกออกจากกันและไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระงาน แต่เป็นการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพขึ้น และเป็นกระบวนการจัดการความรู้ที่ขึ้นอยู่กับบริบท ของแต่ละโรงเรียน ไม่มีวิธีการดำเนินงานที่ตายตัว แน่นนอน แต่มีวิธีการที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน พิเศษฐ์ บัญญัติ (2548, หน้า 1) ได้กล่าวถึง การจัดการ ความรู้แบบบูรณาการว่าการจัดการความรู้เน้นที่การ ปฏิบัติ (practice) เป็นสิ่งสำคัญ ต้องแนบแน่นอยู่กับ งานประจำ โดยมีความสำคัญอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงาน หาใช่ ผู้รู้หรือนักทฤษฎีไม่ การจัดการความรู้จึงเป็นเครื่องมือ

(mean) ไม่ใช่เป้าหมาย (end) และต้องไม่ยึดติดกับรูปแบบ แต่ต้องปรับเปลี่ยนประยุกต์ไปตามสถานการณ์อย่าง เหมาะสม กลมกลืน สำหรับองค์กรในปัจจุบันที่มุ่งหวัง เป็นองค์กรคุณภาพ เพื่อความอยู่รอดต้องตอบสนอง ความต้องการของลูกค้าและประชาชน การที่จะตอบสนอง ได้ดีต้องมีการเรียนรู้ลูกค้า และหาวิธีการตอบสนอง ลูกค้าได้ดีกว่า เร็วกว่าและถูกกว่า นั่นคือการเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ (learning organization) และการจะนำ ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ก็ต้องมีการ จัดการความรู้ที่เหมาะสม จากแนวคิดดังกล่าวจึงเป็น แรงผลักดันให้สถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เกิดความตื่นตัว โดยการนำการจัดการความรู้มาใช้ปฏิบัติ ควบคู่กับงานประจำ โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบและมีวิธี การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ตอบสนองต่อความ ต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้อย่าง รวดเร็ว จึงเรียกได้ว่าเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) หนึ่งในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษา มักกำหนดว่าสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แต่ไม่ได้มีกระบวนการของการดำเนินงานให้เกิดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพียงแต่เขียนเพื่อให้ใจความหรือประเด็นที่ต้องการพัฒนานั้นมีคุณค่าขึ้น ดังนั้น การที่สถานศึกษาจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ ย่อมต้องมีการพัฒนาคนในองค์กรให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และมีนโยบายอย่างชัดเจน องค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) เป็นองค์กรที่ใช้คนสร้างความเป็นเลิศและในขณะเดียวกัน องค์กรก็สร้างความเป็นเลิศให้แก่คน โดยการเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงกลยุทธ์ที่ต่อเนื่อง และบูรณาการเข้ากับการทำงาน และใช้การมอบอำนาจ (empowerment) ให้แก่คนในองค์กร เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือและเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ส่งเสริมการสนทนาอย่างเปิดเผย และเชื่อมโยงการพึ่งพาระหว่างบุคคล องค์กร และชุมชน ที่องค์กรตั้งอยู่ (Watkin and Marsick, 1996 อ้างถึงใน สาโรจน์ แก้วอรุณ, 2553) โดยองค์กรแห่งการเรียนรู้จะเป็นองค์กรที่มีการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง อำนวยความสะดวก กระตุ้นและสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ เน้นกระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นทุกระดับ ซึ่งบุคลากรในองค์กรสามารถขยายขอบเขตความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลระดับต่าง ๆ ต้องการอย่างแท้จริง มีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งบทเรียนที่ผิดพลาดและประสบความสำเร็จ สามารถนำความรู้มาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในองค์กร จนนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน (บุปผา พวงมาลี, 2542, หน้า 6) จากแนวคิดการสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) ดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่า นโยบายขององค์กรในด้านการพัฒนาคนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะคนเป็นตัวจักรขับเคลื่อนการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ โดยมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน (shared vision) ซึ่งแนวคิดดังกล่าว เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนโยบายของสภาคริสตจักรในประเทศไทยในด้านพันธกิจแห่งการรับใช้ กล่าวคือ บุคลากรในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยมีภาระหน้าที่ ที่ต้องกระทำ เพื่อให้โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นโดยมีการประสานงานให้ความร่วมมือกัน และมีแผนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับนโยบายของ

สภาคริสตจักรในประเทศไทย ดังนั้นหากสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะพัฒนาโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ทุกโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) ต้องมีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ในด้านการจัดการความรู้ (knowledge management) ให้ระบุเป็นแนวทางการดำเนินงานในแผนปฏิบัติงานของทุกโรงเรียน เช่นเดียวกับความตื่นตัวด้านการจัดการความรู้ของสถานศึกษาภาครัฐ และองค์กรทางด้านธุรกิจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
4. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และกรณีตัวอย่างองค์กรที่มีการจัดการความรู้ จากนั้นกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยศึกษาระดับการปฏิบัติในสิ่งที่แสดงถึงลักษณะองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารและครู และศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวทางการจัดการความรู้โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยศึกษาเอกสารเรื่องรูปแบบ เพื่อกำหนดส่วนประกอบของรูปแบบจัดทำรูปแบบฉบับร่าง ตรวจสอบ ประเมินร่างรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์รูปแบบเพื่อนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 4 การทดลอง และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยจัดทำเครื่องมือ และกำหนดวิธีการศึกษา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้ ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบ และศึกษาผลการใช้รูปแบบจากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยสร้างเครื่องมือ และกำหนดวิธีการประเมิน และประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ โดยผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองใช้รูปแบบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จำนวน 4,354 คน จำนวน 25 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้น โดยใช้สูตรของ Yamane ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จำนวน 354 คน จากโรงเรียน จำนวน 13 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 แบบวิเคราะห์เอกสาร

ขั้นตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการปฏิบัติในสิ่งที่แสดงถึงลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม ความเหมาะสมของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 แบบบันทึกการประชุม

ขั้นตอนที่ 5 แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จากการประเมินระดับการปฏิบัติในสิ่งที่แสดงถึงลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการมีความคิด ความเข้าใจเชิงระบบ รองลงมาคือ ด้านการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการสร้างและถ่ายโอนความรู้

2. การนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง เป็นรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่เป็นเอกสารประกอบด้วยข้อความ แผนภาพที่สอดคล้องกับงานวิจัยของสโรจณี แก้วอรุณ (2553) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ส่วนนำ (2) องค์ประกอบและสาระสำคัญของรูปแบบ และ (3) หลักการและแนวทางการนำรูปแบบไปใช้

3. รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่มีประโยชน์สอดคล้องกับนโยบายของสภาคริสตจักรในประเทศไทย สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูทุกคนให้ความร่วมมือในการทดลองใช้รูปแบบเป็นอย่างดี ครูได้เรียนรู้ถึงแนวทาง วิธีการของการจัดการความรู้ ทำให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า การดำเนินงานด้านการจัดการความรู้นั้นเป็นไปอย่างกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันกับงานประจำที่ทำอยู่ ไม่ได้แยกออกจากกัน และเห็นว่าการจัดการความรู้ ทำให้ครูมีความจริงใจต่อกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดสัมพันธภาพที่ดีและเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้

การอภิปรายผล

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เมื่อประเมินจากระดับการปฏิบัติในสิ่งที่แสดงถึงลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรและการสนับสนุน ในส่วนของแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน สถาบัน หน่วยงาน และคริสตจักร โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล เน้นการกระจายอำนาจ จึงทำให้โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีการบริหารจัดการด้วยการกระจายอำนาจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน

รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่มีประโยชน์สอดคล้องกับนโยบายของสภาคริสตจักรในประเทศไทย สามารถนำไปใช้ได้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่นำรูปแบบไปใช้เกิดความรู้ที่มั่นใจต่อการนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า การจัดการความรู้กับงานประจำที่ปฏิบัติอยู่มีความกลมกลืนเป็นเนื้องานเดียวกัน ไม่แยกออกจากกัน จึงไม่เป็นการเพิ่มภาระงาน และเห็นความสำคัญต่อการจัดการความรู้ในการนำไปปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จและเป็นระบบมากขึ้น

รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นประโยชน์ และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก เนื่องจากองค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ทั้ง 8 ด้าน มีความสัมพันธ์กันในทางกระบวนการ จึงมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่าครูได้เรียนรู้ถึงแนวทางการจัดการของการจัดการความรู้ ทำให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้นั้นเป็นไปอย่างกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันกับงานที่ทำอยู่ไม่ได้แยกออกจากกัน จึงไม่เป็นการเพิ่มภาระงานเพียงแต่ต้องมีความเข้าใจจริงและเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้การสนับสนุนในการดำเนินการจัดการความรู้ในสถานศึกษาอย่างแท้จริง

2. ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ควรนำรูปแบบนี้ไปใช้ในการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา และการศึกษิตตามอัธยาศัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษิตตามอัธยาศัย

3. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

4. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กานต์สุดา มามะศิริวานนท์. (2546). *การนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับองค์กรภาคเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). *การพัฒนาแบบจำลองสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บดีนทร์ วิจารณ์. (2547). *การจัดการความรู้สู่ปัญญาปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กเปอร์เน็ท.
- บุปผา พวงมาลี. (2542). *การรับรู้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่ายการพยาบาลของโรงพยาบาลของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพนธ์ ผาสุขยืด. (2548). *การจัดการความรู้ (Knowledge Management)*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส).
- ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์คุชฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรพิมล ธรรมชาติกร. (2550). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2549). *การจัดการความรู้...จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สารโรจน์ แก้วอรุณ. (2553). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*, 4(1).
- Davenport, T. H. & Probst, G. J. B. (2002). *Knowledge Management Case Book*. Weinheim, Wiley. New York : McGraw-Hill
- Liebowitz, J., & Beckman, T. (1998). *Knowledge organizations: What every manager should know*. Boca Raton: CRC Press.

